

College van burgemeester en wethouders
t.a.v. wethouder Sport, dhr. E. van der Burg
Postbus 202
1000AE Amsterdam

Amsterdam, 11 maart 2016

Betreft: Koers 2025 – Ruimte voor de stad
Kopie: Bestuurlijk team en ambtelijk projectteam Koers 2025

Geachte heer Van der Burg,

Met interesse heeft de Sportraad Amsterdam kennis genomen van de bouwambitie van Amsterdam zoals geformuleerd in '*Koers 2025 – Ruimte voor de stad*'. De aantrekkingskracht van Amsterdam en de daarmee gepaard gaande groei van de stad liggen aan de basis van deze ambitie en vragen om een integrale benadering. Hieronder verstaat de Sportraad een doordachte kijk op de (consequenties van de) bouwambitie die de leefbaarheid van de stad zal borgen en verder verbeteren. Dit vereist een visie waarin naast aandacht voor het ontwikkelen van nieuwe woningen, ook ruim aandacht wordt besteed aan de gevolgen daarvan voor de maatschappelijke voorzieningen. Indachtig de huidige consultatiefase doet de Sportraad daarom een dringend beroep op het stadsbestuur om de bouwambitie direct en concreet te koppelen aan de realisatie van voldoende maatschappelijke, en dus ook beweeg- en sportieve voorzieningen. Alleen zo kan een tweede 'IJburg' worden voorkomen.

IJburg immers staat nog altijd op ons netvlies als het schoolvoorbeeld van falend ruimtelijk beleid. Alle voorbereidingsplannen en -tijd ten spijt, de aanleg en inrichting van sport- en beweegvoorzieningen bleef ver achter bij de (voorzienbare!) behoeften van de groeiende bevolking aldaar. Nu tien jaar later is het voorzieningenniveau nog altijd niet op peil. Discussies over de aanleg van parkeerplaatsen, extra velden en clubgebouwen op het sportpark zijn onverminderd actueel. Een hele generatie IJburgse kinderen stond en staat hierdoor jarenlang op een wachtlijst voor een vereniging, kon daarnaast nauwelijks terecht op

speelplekken en trapveldjes en ook een zwemlesvoorziening ontbreekt nog altijd. Een vanuit sport- en bewegingsperspectief, en daarom vanuit het oogpunt van welzijn en leefbaarheid, welhaast verloren generatie Amsterdamse kinderen die ernstig gedupeerd zijn door falend gemeentelijk ruimtelijk beleid.

De Sportraad verwacht dat de gemeente Amsterdam hier lering uit trekt en alles in het werk stelt om te voorkomen dat een vergelijkbare situatie zich opnieuw voordoet op andere ontwikkellocaties in de stad. Sport en bewegen, en daarom het beschikbaar stellen van voldoende voorzieningen daarvoor, behoren naar de mening van de Sportraad tot de grondrechten van onze Amsterdamse kinderen. Uitsluitend door prioriteitstelling van dit voorname uitgangspunt in de bouwambities kunnen we uiteindelijk slagen in de (verdere) ontwikkeling van een bestendige vitale stad met gezonde en vitale inwoners.

Aanbevelingen

Koers 2025 raakt op diverse wijze aan de ruimte voor sport. Enerzijds omdat bestaande sportparken zijn aangewezen als ontwikkellocatie en nieuwe woningbouw de bestaande sportinfrastructuur kan bedreigen. Anderzijds vraagt de toevoeging van 50.000 woning juist om verdere uitbreiding van het sportareaal om het voorzieningen niveau op pijl te houden, en dat in een reeds verdichte stad. Beide vraagstukken vragen om anticiperende beleidsmaatregelen. De Sportraad doet u hiertoe een aantal aanbevelingen.

I De Sportraad adviseert een Hoofd Sport Structuur in te richten die de sportieve ruimte in de stad beschermt en het (multifunctioneel) gebruik helpt stimuleren.

Om een toereikend voorzieningenniveau voor sport te realiseren is het om te beginnen zaak om de bestaande sportieve ruimte te beschermen. In een verdichtende omgeving immers zal altijd met grote interesse worden gekeken naar de relatief omvangrijke en dus kostbare ruimte die sport in de stad inneemt. In de ontwikkelplannen van Koers2025 is dat niet anders. Onder meer de sportparken Riekerhaven, Spieringhorn en Multatuliweg worden aangemerkt als mogelijke ontwikkellocaties.

Alternatieve invulling van deze en andere sportieve ruimte kan op korte termijn mogelijk meer direct economisch rendement opleveren. Toch zullen de stad noch haar inwoners hier op lange termijn door verrijkt worden. Voldoende ruimte voor sport en bewegen is essentieel om de stad leefbaar te houden en haar inwoners vitaal. De gemeente heeft naar mening van de Sportraad daarom de verantwoordelijkheid (de plicht) de bestaande sportieve ruimte te beschermen alsmede extra ruimte te garanderen wanneer tekorten dreigen te ontstaan. Om het maatschappelijk rendement van deze kostbare ruimte te maximaliseren heeft de gemeente daarnaast tot taak het gebruik te optimaliseren. De introductie van een Hoofd Sport Structuur beoogt beide¹.

Zo kan een Hoofd Sport Structuur als instrument worden aangewend om voldoende sportieve ruimte in de stad structureel te waarborgen. Bijvoorbeeld door sportaccommodaties binnen de ring onschendbaar te verklaren en vast te leggen dat het opheffen van iedere vierkante meter sport dient te leiden tot het creëren van een gelijk aantal nieuwe vierkante meters elders op een locatie van gelijke aantrekkelijkheid. Voorts is het zo dat de thans op sportparken geldende regelgeving uit de Hoofd Groen Structuur belemmerend werkt op het multifunctionele gebruik van sportparken en dientengevolge het maatschappelijk rendement van investeringen in sportparken beperkt. De HSS creëert mogelijkheden om deze regelgeving aan te passen en intensiever gebruik te stimuleren, zonder dat daarbij overigens het groene karakter van sportparken wordt aangetast.

II De Sportraad adviseert Koers2025 uit te breiden met een stadsbreed plan voor de realisatie van de noodzakelijke extra maatschappelijke voorzieningen.

Om te kunnen voorzien in de sportieve en beweegbehoeften van de Amsterdammers is ruimte nodig. Ruimte die de stad leefbaar en aantrekkelijk maakt, maar tegelijkertijd ook ruimte die altijd onder druk zal staan. Ruimte ook die nu al niet overal voorhanden is en bij verdere verdichting alleen maar moeilijker te vinden zal zijn. Zeker wanneer de sportparticipatie onder Amsterdammers blijft toenemen, zoals het stadsbestuur ook al jaren ambieert. De Hoofd Sport Structuur kan deze noodzakelijk ruimte voor sport en bewegen helpen garanderen en beschermen. Vervolgens is het de plicht en belangwekkende taak van

---

¹ Sportraad advies 'Naar een Hoofd Sport Structuur' (mei 2010); www.sportraadamsterdam.nl/advices

het college om te zorgen voor een voorzieningenniveau dat in de actuele sportieve behoeften van de Amsterdammers voorziet.

Koers2025 erkent weliswaar het belang van voldoende en divers aanbod van dergelijke voorzieningen, maar maakt dit nergens concreet, in aantal, in locaties noch in financiering. Het is daarmee naar mening van de Sportraad voornamelijk een onvolledig en ontoereikend plan. Er zal dan ook op z'n minst een hoofdstuk aan moeten worden toegevoegd waarin exact beschreven wordt welke maatschappelijke voorzieningen extra gerealiseerd moeten worden om aan de behoeften van de groeiende bevolking te kunnen voldoen. Bovendien dient te worden opgenomen hoe deze voorzieningen over de stad verspreid moeten worden, waar de fysieke ruimte zich bevindt om ze te realiseren en met welke middelen dit gefinancierd gaat worden.

De Sportraad begrijpt dat dit een omvangrijke exercitie is, maar het is niet zonder reden dat wij hier op hameren. In het verleden hebben we dit te vaak fout zien gaan, waardoor noodzakelijke correctierondes achteraf uiterst kostbaar of zelfs onmogelijk bleken. Voor alle nieuwe ontwikkelgebieden geldt dat een adequaat voorzieningenniveau vooraf gewaarborgd moet worden, zowel ruimtelijk als financieel.

Zeeburgereiland en Sluisbuurt

Met het debacle IJburg nog vers in het geheugen springen – kijkend naar Koers2025 – onmiddellijk de plannen voor het Zeeburgereiland en de Sluisbuurt in het oog. Hoewel de Sportraad geen tegenstander is van de aanzienlijke bouwambities hier, is het niet moeilijk voor te stellen dat het lastig wordt voldoende sport- en beweegvoorzieningen te realiseren om in de behoeften van de bewoners van deze buurten te kunnen voorzien. Naar verwachting zullen straks 14.000 mensen wonen op dit intensief bebouwde en relatief geïsoleerd stukje Amsterdam. Daar hoort een voorzieningenniveau bij dat gezien de beperkte ruimte daar natuurlijk nooit gerealiseerd kan worden. Dat hoeft ook niet, zo lang maar duidelijk wordt hoe de stedenbouwers dan wel denken in de sportieve behoeften van de inwoners te kunnen voorzien. Adequate en concrete plannen vooraf derhalve. Wij wijzen in deze specifieke materie graag op de mogelijkheid van creatieve bouwoplossingen waarbij sport en beweegvoorzieningen bijvoorbeeld op daken van gebouwen of inpandig worden voorzien.

III De Sportraad adviseert een sport- en beweegnorm in te stellen die het minimum aantal vierkante meters sport-, speel- en beweegruimte per inwoner vastlegt.

In het verlengde van voorgaande aanbeveling dient de gemeenteraad een verplichtende ruimtelijke sport- en beweegnorm vast te stellen. In vervolg dienen alle ruimtelijke plannen getoetst te worden op de aanwezigheid van voldoende sportieve ruimte overeenkomstig deze sportnorm. Voorts zal toetsing aan de norm tijdens de uitvoering en bij realisatie van de betreffende ruimtelijke plannen dienen plaats te vinden. De toetsing kan geschieden door een bij Ruimtelijke Ordening aangestelde sportplanoloog danwel een onafhankelijke derde partij. De richtlijnen dienen een dwingend karakter te hebben voor alle betrokkenen. Er simpelweg van uitgaan dat gedurende de planvorming en uitwerking wel voldoende rekening gehouden wordt met de sportieve behoeften is naïef gebleken. De Sportraad adviseert daarom momenten in te bouwen in het plan- en besluitvormingsproces waarbij ruimtelijke maatregelen getoetst worden op toepassing van de richtlijnen en daadwerkelijke uitvoering en realisatie daarvan. Dat deze vierkante meters niet uitsluitend gerealiseerd hoeven te worden in de vorm van traditionele sportvelden is voor de Sportraad evident.² Kleinschalige, maar eigentijds ingerichte sportvoorzieningen kunnen juist een welkome aanvulling vormen op het bestaande aanbod. Door creatieve invulling te zoeken voor de beschikbare ruimte kan sport op deze manier bovendien weer eenvoudiger worden ingepast midden in de wijken.

IV De Sportraad adviseert de ideeën voor de bewegende stad stevig te integreren in de verdere uitwerking van Koers2025.

De Sportraad is zeer enthousiast over de ideeën van de wethouder Ruimte en Sport voor een bewegende stad en is benieuwd naar de concrete uitwerking hiervan. Het concept belichaamt volgens ons een nieuwe en unieke manier van kijken naar de inrichting van de stedelijke omgeving. Hier is grote behoefte aan en het biedt Amsterdam de mogelijkheid zich wereldwijd te profileren als vooruitstrevende stad op het gebied van gezondheid, vitaliteit en aantrekkelijkheid. Wij sporen de wethouder aan Koers2025 aan te grijpen om zijn plannen voor een bewegende stad daadwerkelijk stevig te integreren in de ruimtelijke toekomst van

---

² Het bestaande voorzieningenmodel beperkt zich tot de traditionele sportvelden en is zodoende als instrument ontoereikend.

Amsterdam. Door het te benoemen tot een leidend principe bij de verdere uitwerking van alle bouwplannen in het kader van Koers2025 kan hij samen met het college laten zien serieus werk te willen maken van de bewegende stad.

Dat de inrichting van een bewegende stad verder strekt dan alleen de realisatie van voldoende sportvelden moge duidelijk zijn. Hardlopen, fietsen en wandelen vinden veelal in de openbare ruimte plaats en behoren tot de meest beoefende vormen van sport en beweging. De Sportraad gaat er dan ook van uit dat er tevens aandacht is voor aantrekkelijke en veilige loop- en fietsroutes, brede stoepen en voldoende speelplaatsen en plantsoenen. Naar onze mening zijn dit stuk voor stuk belangrijke en voor de hand liggende voorzieningen die beweging stimuleren. Daarnaast hopen wij dat de bewegende stad wordt aangegrepen om vernieuwende nationale en internationale concepten, waaronder het benutten van daken voor sport en bewegen, te kopiëren en perfectioneren.

Tot slot, en daar hecht de Sportraad zeer aan, zou in dit kader ook een begin gemaakt moeten worden met het bouwen van scholen op sportparken. In Angelsaksische landen een vanzelfsprekende twee- eenheid, die in Nederland nog te weinig wordt toegepast. En dat terwijl het sportpark als schoolplein kinderen als vanzelf in beweging brengt en tegelijkertijd de levendigheid op en bezetting van sportparken overdag met stip doet stijgen. Bovendien wordt de uitbreiding van het aantal uren bewegingsonderwijs, waar de Sportraad al eerder over adviseerde³, zo eenvoudig en zonder al te veel meerkosten uitvoerbaar.

Met vriendelijke groet,

mr. drs. R.D. Geerlings

Voorzitter

SPORTRAAD AMSTERDAM

---

³ Advies Sportraad Amsterdam 'Meer en beter bewegingsonderwijs' (2013); www.sportraadamsterdam.nl/advices